

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av prover från Kullen, Göteborg

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2018

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2018). *Dendrokronologisk analys av prover från Kullen, Göteborg*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2018:70). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

18 oktober 2018

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2018:70
Anton Hansson & Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV PROVER FRÅN KULLEN,
GÖTEBORG

Uppdragsgivare: Andrine Nilsen, Institutionen för Historiska studier, Göteborgs universitet,
Box 200, 405 30 Göteborg. 0735-016663, andrine.nilsen@gu.se

Område: Göteborg **Prov nr:** 15863-15875 **Antal Prov:** 11

Dendrokronologiskt objekt: Bottenvåning Majgrabbarnas arkiv (15863-15867) Bottenvåning
Lena Falk (15868), 2:a våningen (15869-15871) Vinden (15872-15875)

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mer vågad datering inom parantes)
15863	25	Gran	38	Ej W	Ej datering		
15864	26	---	---	---	---	---	KASSERAD
15865	27	Gran	48	W	1769	V1769/70	
15866	28	Gran	53; 1	W	Ej datering		
15867	29	Tall	172; 1	Sp 90, W			
15868	31	Gran	41; 1	Ej W	1752	Efter 1752	
15869	35	Gran	80	W	1804	V1804/05	
15870	40	Gran	31; 1	Ej W	(1793)		(Efter 1793)
15871	41	Gran	43; 1	W	(1769)		(V1769/70)
15872	36	Gran	36	Ej W	(1803)		(Efter 1803) ((V1804/05))
15873	37	---	---	---	---	---	KASSERAD
15874	38	Gran	109	Ej W	1802	Efter 1802	(V1804/05)
15875	39	Gran	48	W	Ej datering		

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Dateringarna av virket verkar uppvisa minst två tidshorisonter, **vinterhalvåret 1769/70** och **vinterhalvåret 1804/5**. Bottenvåning Majgrabbarnas arkiv har en datering som tyder på uppförande **1770** eller möjligtvis något år senare. Bottenvåning Lena Falk har en datering **efter 1752** den kan peka mot 1770 men mer troligt 1760 ± 7 eftersom ingen fältnotering visar på någon provförlust. Andra våningen får ett prov åldern vinterhalvåret 1804/05, ett annat prov får en datering i samma riktning samt ett prov vinterhalvåret 1769/70 (möjligen en återanvändning från bygget 35 år tidigare. De två senare är dock inte helt säkra dateringar.

Vinden har två dateringar (en mindre säker) som pekar mot byggfas 1805. Möjligen är det så att bottenvåningen uppfördes 1770 medan vinden uppfördes 1805 och att man då samtidigt bytte ut något virke i bottenvåningen Lena Falk. Granvirket är hämtat från västra Götaland.

Prov 29 är en fint vuxen tall med 172 årsringar som inte dateras. Rimligen från någon för oss udda plats, östra Europa måhända.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges sp=0 menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891